

خبرنامه فناوری اطلاعات کمیته امداد امام خمینی (ره)

سال اول، شماره چهارم نیمه نخست خرداد ۱۳۸۶

دفتر آمار و فناوری اطلاعات

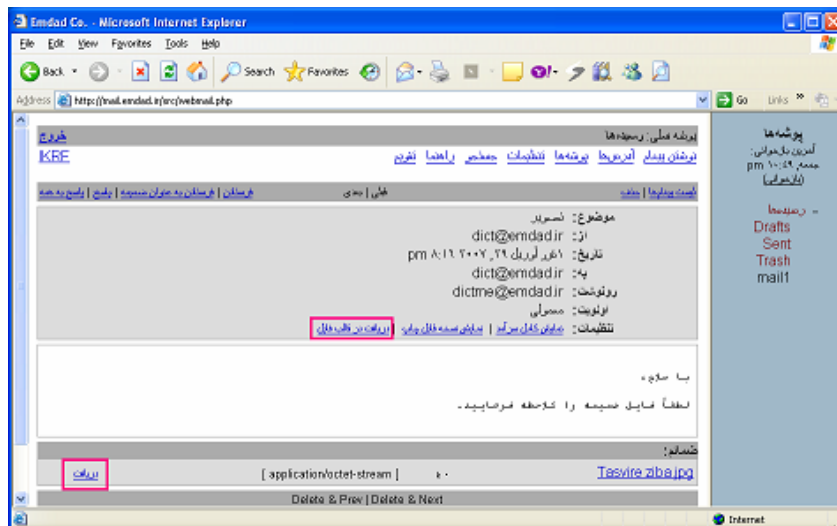
با توجه به به کارگیری هرچه بیشتر سامانه های الکترونیک از جمله پست الکترونیکی در کمیته امداد امام خمینی (ره) و در ادامه مطالب شماره قبل درباره پست الکترونیک (ایمیل) ، این شماره را نیز به بررسی مطالب مهمی درباره کار با این سرویس اختصاص داده ایم. مطالعه «راهنمای استفاده از پست الکترونیک امداد» و تجربه ارسال و دریافت ایمیل پیش از مطالعه این شماره خبرنامه توصیه می شود.

خانه تکانی ایمیلها

از آنجایی که حجم فضای ایمیل شما محدود می باشد، مهم است که ایمیلها را پس از خواندن حذف نمایید. بخصوص در مورد ایمیلهای حجیم که حامل تصویر یا فایل ضمیمه ای هستند این نکته اهمیت بیشتری پیدا می کند.

برخی افراد علاقمند به ایجاد آرشیوی از ایمیلهای خود در همان صندوق پستی هستند یعنی ایمیلها را با این استدلال که مهم هستند و ممکن است بعدها به کارشان بیاید حذف نمی نمایند که این مورد دو ایراد اساسی دارد :

۱. با توجه به محدود بودن فضای ایمیل اصولاً قابل انجام نیست و حتی ممکن است باعث شود در اثر پر شدن صندوق پستی نتوانید ایمیل جدید دیگری دریافت کنید.
۲. اگر زمانی رمز عبور شما به دست کسی بیفتد، او به تمام این آرشیو دسترسی خواهد داشت.

پس توصیه می شود ایمیلهای خود را پس از خواندن حذف نمایید. واگر حاوی مطالب مهمی هستند که ترجیح می دهید آنها را داشته باشید، نسخه ای از آن را روی دیسک رایانه ذخیره (save) کنید و از صندوق پستی خود حذف نمایید. برای ذخیره کردن متون ایمیل می توانید کل صفحه را مانند یک سایت با انتخاب Save از منوی فایل اینترنت اکسپلورر ذخیره نمایید یا از گزینه «دریافت در قالب فایل» استفاده فرمایید. فراموش نکنید که ضامئم ایمیل را نیز با کلیک روی لینک «دریافت» روبروی آنها دریافت و ذخیره نمایید. پس از اطمینان از ضبط شدن صحیح ایمیل، آنرا حذف نمایید و در انتها Trash را نیز تخلیه نمایید.

چگونه رمز عبور مناسبی انتخاب کنیم؟

در انتخاب رمز عبور (Password) دو نکته اساسی که باید رعایت شود امنیت کافی رمز و سهولت به خاطر سپردن آن است. اگر رمز عبور شما قابل حدس زدن باشد، رمز عبور امنی نخواهد بود و اگر به قدری پیچیده باشد باشد که مجبور باشید آنرا روی کاغذ یادداشت کنید، همین کاغذ ممکن است توسط دیگران خوانده شود.

یکی از عوامل مهم در امنیت رمز عبور، طولانی بودن آن است. فرض کنید شما بدانید رمز عبور کسی فقط از یک حرف تشکیل شده است. در این صورت با امتحان حرفهای مختلف به سادگی آن رمز را بدست می آورید. حال اگر رمز از سه حرف تشکیل شده باشد حالتها بسیار بیشتری را باید آزمایش نمایید. نرم افزارهایی وجود دارند که می توانند در هر ثانیه چند رمز را آزمایش کنند پس باید رمز عبور را آنقدر طولانی کنید که امنیت نسبی ایجاد نمایید. اینکه رمز عبور شما حداقل و حداکثر چند حرف می تواند باشد در راهنمای برنامه ای که از آن استفاده می کنید آمده است ولی من توصیه می کنم حتی الامکان رمز عبور خود را بین ۸ تا ۱۵ حرف

انتخاب کنید که مسلماً رمز ۱۵ حرفی از امنیت بیشتری برخوردار است. یک نکته مهم دیگر در افزایش امنیت رمزهای عبور استفاده توأم از حروف، اعداد و علامتهاست. این بار فرض کنید من در رمز عبور خودم فقط از اعداد استفاده کنم. بدیهی است که مدت زمان بسیار کمتری طول می کشد تا همه حالات ممکن رمز من را امتحان کنید تا زمانی که من هم از اعداد و هم از حروف و حتی برخی علامتها مثل + ، - ، * و مانند آنها در رمز عبورم استفاده کرده باشم.

برای ساختن رمز عبورهای امنی که به خاطر سپاری آنها ساده باشد، راه حلهای زیادی پیشنهاد شده است. شما می توانید از هر ترکیب مناسبی استفاده کنید اما از آنجایی که استفاده کردن از عبارتهای بی معنی امنتر از کلمات معنا دار است (از بالای سر شما دشوارتر می توانند آنها را بخوانند) توجه به ایده های زیر نیز ممکن است به شما کمک کنند:

الف. استفاده از حروف اول کلمات یک جمله

مثال ۱: «سعدی اگر عاشقی کنی و جوانی عشق محمد بس است و آل محمد»

رمز: س ا ع ک و ج ع م ب ا و ا م

یا اگر لازم باشد که رمز را به حروف انگلیسی تعیین کنید یا احتمال می دهید ناچار به استفاده از کیبوردی شوید که برچسب حروف فارسی نداشته باشد می توانید همان را با حروف انگلیسی در ذهن آورید که رمز عبورتان می شود:

s a a k v j e m b a v a m

چگونه رمز عبور مناسبی انتخاب کنیم؟

شاید بگویید این رمز به دلیل آنکه فقط از حروف و آنهم فقط حروف کوچک انگلیسی تشکیل شده، هنوز رمز ایده آلی نیست که من هم موافقم. پس حروف اول دو مصراع را با حروف بزرگ می نویسم و بین دو مصراع هم عددی قرار می دهیم. رمز من چنین خواهد شد:

S a a k v j 2 3 4 E m b a v a m

مثال ۲: «دوست آن باشد که گیرد دست دوست در پریشان حالی و درماندگی»

رمز: D a b k g d d 1 3 8 6 D p h v d

ب. در هم ریختن حروف دو کلمه

در این روش دو کلمه تقریباً هم اندازه را انتخاب می کنیم و یکی در میان از حروف آنها رمز عبور را می سازیم به این صورت که نخست حرف اول کلمه طولانیتر را می نویسیم، سپس حرف اول کلمه دیگر، بعد حرف دوم کلمه قبلی و به همین ترتیب تا هر دو کلمه تمام شوند.

مثال ۳: کلمات «دوست» و «کتاب»

رمز: د ک و ت س ا ت ب

این روش اگر چه تکنیک خوبی است اما از آنجایی که ممکن است هر بار برای ساختن یا به یاد آوردن رمز نیازمند کاغذ باشید توصیه نمی شود.

***

با وجود رعایت نکات فوق در تعیین رمز عبور، تغییر دوره ای آن هنوز امری بسیار مهم در افزایش امنیت رمز عبور شما می باشد. علاوه بر تغییر دوره ای (مثلاً ماهانه) رمز عبور، هر زمان که از رایانه مشکوکی ایمیل خود را چک کردید یا احتمال دادید که رایانه شما ویروسی بوده است در اسرع وقت از روی یک رایانه سالم رمز عبور خود را تغییر دهید. همچنین این مورد را با کارشناس فناوری اطلاعات در میان بگذارید تا راهنماییهای لازم را به شما ارائه نماید. کمک گرفتن از یک کارشناس برای بار اولی که قصد تغییر رمز عبور را دارید نیز قابل توصیه است تا شما را در این امر راهنمایی کند.

در پایان بیان این نکته هم لازم است که سعی کنید تا حد امکان از استفاده از یک رمز عبور برای چند کاربرد یا چند اکانت مختلف خودداری کنید و اجازه دهید رمز عبور ایمیل شما فقط رمز عبور ایمیل باشد.

رمز عبور مهم است

رمز عبور شما مانند کلید گاوصندوق مهم است. اگر کسی رمز عبور شما را به دست بیاورد خواهد توانست ایمیل‌های شما را بخواند، از طرف شما ایمیل بفرستد و جواب‌های شما دریافت کند. بارها پیش آمده که افراد رمز عبور خود را ناخواسته و در جریان اشتباهات یا حملات مهندسی اجتماعی (Social Engineering) در اختیار دیگران گذاشته اند. درباره مهندسی اجتماعی در شماره دوم خبرنامه نوشتیم و در شماره های آینده بیشتر خواهیم نوشت. نکات زیر راه‌های کلی هستند که با رعایت آنها امنیت رمزهای عبور خود را نه تنها درباره ایمیل که

درباره تمام رمزهای عبور خود افزایش دهید:

۱. پس از آنکه کار شما با صفحه ایمیل تمام شد، روی «خروج» بالای سمت چپ صفحه کلیک کنید و پس از اطمینان از خروج، صفحه اکسپلورر را هم ببندید.
۲. هنگام ورود رمز عبور دقت کنید کسی از بالای سر شما رمزتان را هنگام تایپ کردن از روی حرکت انگشتان نخواند.
۳. از رمزهای عبور طولانی و حاوی اعداد و حروف استفاده نمایید (صفحه ۲ را ببینید).
۴. رایانه خود را در حالی که در صفحه ایمیل وارد شده اید، رها نکنید؛ حتی برای چند لحظه خروج از اتاق، صفحات خود را ببندید.
۵. همیشه ضد ویروس هوشمند و قوی نصب داشته باشید و با انجام تنظیمات مناسب ویندوز خود را امن کنید (در این باره در شماره های بعد بیشتر خواهید خواند).

با ما در ارتباط باشید

چهارمین شماره از خبرنامه فناوری اطلاعات کمیته امداد امام خمینی (ره) را به پایان می بریم و در این فرصت از شما دعوت می کنیم در شکل گرفتن یک ارتباط دوسویه همراه ما باشید.

سوالات خود را از طریق آدرس پست الکترونیک dictme@emdad.ir با ما در میان بگذارید تا پاسخ آنها را در همین خبرنامه دریافت کنید.

همچنین شما می توانید مقالات و مطالب خود را در قالب یک فایل Word به آدرس پست الکترونیک dictme@emdad.ir ارسال نمایید تا پس از بررسی با نام خود شما در این خبرنامه درج شود.

تهیه شده در دفتر آمار و فناوری اطلاعات
با همکاری شرکت گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات خاورمیانه
نگارش و مشاوره علمی: احسان ریاضی اصفهانی

آدرس اینترنتی

www.emdad.ir/HomePage.aspx?TabID=4651

کمیته امداد امام خمینی (ره)

لجنة امداد الامام الخميني (ره)

Imam Khomeini Relief Foundation